Karyakin - Carlsen
Dünya Şampiyonluğu Maçı (4), New York
Analiz: [Tarık Selbes]

1.e4 e5 2.♘f3 ♘c6 3.♗b5 a6 4.♗a4 ♘f6 5.0-0 ♗e7 6.♖e1 [6.d3 ikinci oyunda Karyakin'in tercih ettiği hamleydi. Bu partiyle birlikte Rus satranççı ana varyanta dönüyor.]

6...b5 7.♗b3 0-0 [Marshall'a davet!] **8.h3** [8.c3 d5 bildiğimiz üzere bir çok varyantı berabereye kadar analiz edilmiş Marshall Gambiti'ne yol açardı. Karyakin de Marshall Gambiti'ni çürütememiş olacak ki bu Anti-Marshall varyantını seçiyor. Oyundaki hamle d5'i normal 8.c3 varyantına göre biraz daha etkisiz kılıyor çünkü h3 şah kanadı savunması için c3'e göre daha yararlı bir hamle.]

8...♗b7 9.d3 [9.c3?! d5! 10.exd5 ♘xd5 11.♘xe5 *(⌓11.d3)* 11...♘xe5 12.♖xe5 ♘f4!]

9...d6 [9...d5 ile Marshall'a benzer bir gambit oynamak da mümkün ancak Carlsen normal bir Ruy Lopez oynamak istiyor.]

10.a3 [10.c3 ♘a5 11.♗c2 c5 Çigorin tarzı bir oyuna yol açardı. Ancak beyazın eninde sonunda d4 oynayacağını düşünürsek d3 ve sonrasında d4 oynamış olmak büyük ihtimalle normal Çigorin varyantlarına göre beyazın tempo eksik oynamasını gerektirirdi. Karyakin modern a3 ile fili a2-g8 çaprazında tutmak fikriyle oynuyor.]

10...♕d7 [Carlsen bu konumda daha önce oynadığı hamlelerden farklı bir hamle oynuyor. İspanyol Açılışı'nın Zaitsev Varyantı'ndan aşina olduğumuz bu vezir hamlesi kalelerin bağlantısını sağlayıp gelişimi tamamlamakla beraber Ad8-e6 manevrasını da olanaklı kılıyor ki at e6 karesinden c5-d4-f4'ü kontrol ettiği gibi atın c6 karesinden gitmesi sayesinde b7 filinin çaprazı açılıyor ve c piyonu da aktif bir hale geliyor. Carlsen'in daha önce oynadığı diğer hamleler: 10...♘a5 Topalov-Carlsen,M Wijk aan Zee 2008; 10...♘b8 Zhigalko -Carlsen Wch Rapid Berlin 2015]

11.♘bd2 ♖fe8 12.c3 ♗f8 13.♘f1 [13.♗a2 Anand −Navara Wijk aan Zee 2007 oyununda beyazın seçimiydi.Beyazın atını d2'de tutması d5 sonrası atını e4 karesine koymasını sağlıyor. 13...d5 14.exd5 ♘xd5 15.♘e4 ve beyaz iyi. Belki de eğer hemen Ah2 oynamak istiyorsa at d2'deyken bunu yapması daha

mantıklıydı Karyakin'in. Ama 13.Af1 objektif olarak konumdaki en doğal hamle ve büyük ihtimalle de en iyisi. Adayın hatası esasen bir sonraki hamlede geliyor.]

13...h6 [Carlsen d5'i hazırlıyor. Hemen 13...d5 de mümkündü ama 14.♗g5 Norveçli'yi rahatsız etmiş olmalı. 14...dxe4 15.dxe4 ♘a5 16.♗c2 ♕xd1 17.♖axd1 ♘c4 18.♘3d2! ♘d6 (18...♘xb2 19.♖b1 ♗xa3 *(19...♘c4?? 20.♘xc4 bxc4 21.♖xb7)* 20.♖a1 b4 21.cxb4 ♗xb4 22.♖ab1 ♗c3 23.♗xf6 gxf6 24.♖e3 ♗d4 25.♖g3+ ♔f8 26.♘b3) 19.♗xf6 gxf6 20.♘e3 ve kazanca oynayabilecek tek taraf beyaz.]

14.♘3h2?! [Tipik bir Ruy Lopez fikri Ah2-g4 ile f6 atını ortadan kaldırıp şah kanadı ve d5 karesine baskıyı artırmak ve vezire şah kanadına transfer yolunu açmak ancak zamanlaması yanlış. Eğer bu hamleyi oynuyorsanız hemen her zaman siyahın d5 oynadığı taktirde ne yapacağınızı da çok iyi hesaplamanız gerekiyor. Çünkü e5'e baskıyı kaldırmak siyahın d5 oynamasını kolaylaştırıyor. 14.♘e3!? ile d5'i engelleyerek oynamak en iyi hamle gibi duruyor. Sonrasında beyaz yine −− 15.♘h2 −− 16.♘hg4 oynayacak fakat konumdaki kontrolünü ve inisiyatifi kaybetmeden; 14.♘g3 bir diğer doğal hamleydi ama 14...d5 15.exd5 ♘xd5 sonrası siyah eşitliği sağlamış durumda. Yine de oyunla karşılaştırıldığında daha iyi bir tercih olduğunu söyleyebiliriz.]

14...d5! [Carlsen fırsatı kaçırmıyor.] **15.♕f3** [Karyakin hem vezir kırışmasından kaçıyor dxe4 sonrası hem de f6 atına olan baskıyı artırıp Fxh6 fikirlerini olanaklı kalıyor. Yine tipik bir Ruy Lopez hamlesi.] **15...♘a5 16.♗a2 dxe4 17.dxe4 ♘c4 18.♗xh6** [18.♘g4 ♘xg4 19.hxg4 ♕c6 sonrası da siyahın hiçbir sorunu yok ama konum en azından eşit. Karyakin maçtan sonra siyahın yanıtını görmediğini, görse elbette bu hamleyi oynamayacağını söyledi.Bu tarz körlükler her seviyede olabiliyor maalesef ve burada Karyakin'e az kalsın çok pahalıya

patlayacaktı…]

18...♕c6! [18...♘xe4 19.♖xe4 ♗xe4 *(19...f5? 20.♖xc4! ♗xf3 21.♖xc7+)* 20.♕xe4 gxh6 21.♘g4 Karyakin'in hesapladığı ve doğru bir şekilde kompansasyonu olduğunu düşündüğü varyanttı. 21...♗g7 22.♘fe3 ♘xe3 23.fxe3⩲ ve beyazın çok iyi atak şansları var. Oyundaki hamle ise f6 atını koruduğu gibi aynı zamanda e4'ü de tehdit ediyor ve bu çifte tehdit sayesinde siyah oyunda inisiyatifi bir anda ele geçiriyor.]

19.♗xc4?! [19.♗c1 daha doğruydu ama Karyakin panikledi. 19...♘xe4∓ ve siyahın konumu daha rahat ama beyaz da doğru bir oyunla berabere yapabilmeli. 20.♘e3 ♘ed6 21.♕xc6 ♗xc6 22.♘hg4 ve beyazın taşları çok iyi durmuyor ama hiç değilse oyundaki gibi kalıcı b2 zayıflığı yok ve beyaz renkli fili tahtada.]

19...bxc4∓ [Bu noktadan sonra parti sadece iki sonuç için oynanıyor.Karyakin'in partinin sonuna kadar hemen hemen kusursuz bir savunma ortaya koyduğunu söyleyelim. Rus satranççı kötü konumlara düştükten sonra adeta bilgisayar gibi oynamaya başlıyor!]

20.♗e3 ♘xe4 21.♘g3 ♘d6 22.♖ad1 [Karyakin kalesini oyuna sokup b2 zayıflığını c1'den fille tutmak niyetinde.] **22**…**♖ab8 23.♗c1 f6 24.♕xc6 ♗xc6**

[Vezirlerin değişilmesi beyazın işini kolaylaştırmıyor. b2 zayıflığı, b3-d3 karelerinin zayıflığı, siyahın çift fil avantajı, yine siyahın merkez hakimiyeti ve hareketli piyonları...Hepsini bir arada düşündüğümüzde ve de rakip Carlsen iken konumu kurtarmak için herhalde bir mucize gerekiyor! Yine de Rusların irrasyonel bir tarafı vardır ve mucizelere inanırlar…]

25.♘g4 ♖b5! [Çok güzel. f5 sürüşünü hazırlıyor e5'i koruyarak, d5'i kontrol ediyor ve b2 piyonuna baskısını sürdürüyor.] **26.f3** [26.♘e3 g6 ve yine atlar için iyi kareler yok.]

26...f5 27.♘f2 ♗e7 28.f4 ♗h4 [Carlsen'in bu tercihi eleştirilebilir kırışmalarla beyazı bir nebze rahatlattığı için ancak sonrasındaki konum da kazanca çok yakın.] **29.fxe5 ♗xg3 30.exd6 ♖xe1+ 31.♖xe1 cxd6 32.♖d1 ♔f7 33.♖d4 ♖e5 34.♔f1 ♖d5 35.♖xd5** [35.♖xc4?? ♗b5 siyahın 33. hamlesini açıklıyor.]

35...♗xd5

[Hemen hemen zorunlu bir hamle serisinden sonra Carlsen'in kafasındaki finale ulaştık. Siyah şahın b3'e girebiliyor olması şah kanadındaki zayıf piyonlar ve çift fil ile siyah piyonların atı hemen hemen tamamen kısıtlıyor olması nedeniyle bu konumun siyah için kazanç olduğunu söyleyebiliriz. Ama bir kez daha "Satrançta en zor şey kazanılmış oyunu kazanmaktır." diyen büyüklerimizi analım. (Bu sözü Lasker'e veya Marshall'a atfeden çok ama Soltis'in araştırmasına göre ilk defa 1890'larda Steinitz tarafından söylendiğini belirtelim.)]

36.♗g5 ♔g6 37.h4?! [h4 ve d6 piyonlarının değişilmesi siyahın işine yarayan bir faktör çünkü artık şah kanadında piyon çokluğu olacak ve geçer elde edebilecek. Gerçi 37.♗d8 ♗f4 de tatsız, Fc1 tehditleri can sıkıcı.]

37...♔h5 38.♘h3 ♗f7 [38...♗xh4? 39.♘f4+ ♔xg5 *(39...♔g4 40.♗xh4)* 40.♘xd5 ve sonrasında −− 41.♘b6 beyaz vezir kanadında piyon toplayarak geçer piyonları sayesinde en azından beraberliği kurtaracak.]

39.♗e7 ♗xh4 40.♗xd6 ♗d8 41.♔e2 g5 [Carlsen piyonlarını sürmeye başlıyor.] **42.♘f2 ♔g6 43.g4** [Güzel bir savunma fikri. Piyon gerekirse kendini feda edecek ama bloke edilecek duble piyonlar siyah şahın girişini engelleyecek. Ancak doğru bir oyuna karşı yine de yeterli değil elbette.] **43...♗b6 44.♗e5 a5 45.♘d1**

45...f4? [Carlsen'in büyük ve bir o kadar da anlaşılmaz hatası! Konumu kapatmak böyle konumlarda ancak kazanca kadar kesin hesapladıysanız yapılmalı. Maçtan sonra Carlsen satrançta hisarlara genelde inanmadığını ve şahının b3'e girebildiğini gördüğü için pozisyonun kazanç olduğunu düşündüğünü söyledi. ⌓45...♗e6 Karyakin'in de belirttiği gibi en kuvvetli ve aynı zamanda en normal hamleydi. Bazı örnek varyantlar vermek gerekirse: 46.♘f2 *(46.gxf5+ ♔xf5 47.♗b8 ♗f7 48.♘e3+ ♔e4 sonrasında 49.−− ♗h5+ ve siyah kazanır.)* 46...fxg4 47.♗g3 (Beyazın duble piyonlu yapıda savunma formasyonu. At ve fil siyah şahın girişini birlikte engelliyor.) 47...♔f5 48.♔d2 (48.♘d1 ♔e4 49.♘f2+ ♔d5 50.♘d1 ♔c6 51.♘f2 ♔b5 52.♔d2 ♔a4 53.♘d1 ♔b3 54.♗d6 ♗d5 55.♘e3 *(55.♗g3 ♗f3 56.♘e3 ♗xe3+ 57.♔xe3 ♔xb2 58.♔d4 ♔xa3 59.♔xc4 a4 ve kazanır.)* 55...♗xe3+ 56.♔xe3 ♔xb2 57.♔d4 g3 58.♗xg3 ♔xa3 59.♔xd5 ♔b3 ve iki geçeri birden beyaz tutamıyor.) 48...♗d5 49.♔e2 ♗f3+ 50.♔d2 a4 51.♔e1 ♗e3 ve zugzwang ile siyah kazanır; 45...fxg4? 46.♘e3= ♔h5 *(46...♗e6 47.♗g3)* 47.♗g3 ve yine bir hisarla karşı karşıyayız. fxg4 alışı için beyaz atın e3 karesine gelemiyor olması lazım dolayısıyla bu alış ancak at f2 karesine geldikten sonra yapılmalı.]

46.♗d4 ♗c7 [46...♗xd4? 47.cxd4 ♔f6 48.♘c3]

47.♘f2 [Karyakin savunma formasyonunu oluşturuyor.At g4 piyonunu koruyup siyah şahın girişini engelliyor ve fil de atı koruyor.Oynayabildiği sürece şahla gidip gelmesi yeterli.] **♗e6 48.♔f3 ♗d5+ 49.♔e2 ♗g2 50.♔d2 ♔f7 51.♔c2 ♗d5 52.♔d2 ♗d8 53.♔c2 ♔e6** [Carlsen tek kazanç fikri için şahı b3'e doğru bir

yolculuğa çıkarıyor.] **54.♔d2 ♔d7 55.♔c2 ♔c6 56.♔d2 ♔b5 57.♔c1 ♔a4 58.♔c2 ♗f7 59.♔c1 ♗g6 60.♔d2 ♔b3 61.♔c1 ♗d3 62.♘h3** [Beyaz şah hamle yapamıyor artık ama neyse ki Ah3-f2 veya beyaz fili çaprazda oynamak da yeterli.] **62...♔a2 63.♗c5 ♗e2 64.♘f2 ♗f3 65.♔c2 ♗c6 66.♗d4 ♗d7 67.♗c5 ♗c7 68.♗d4 ♗e6 69.♗c5 f3 70.♗e3 ♗d7 71.♔c1 ♗c8 72.♔c2 ♗d7 73.♔c1 ♗f4** [Carlsen kazanamayacağını görüp şansını bir de at-fil finalinde denemek istiyor ancak siyah şaha halen bir giriş noktası yok!] **74.♗xf4 gxf4**

75.♔c2 ♗e6 76.♔c1 ♗c8 77.♔c2 ♗e6 78.♔c1 ♔b3 79.♔b1 ♔a4 80.♔c2 ♔b5 81.♔d2 ♔c6 82.♔e1 ♔d5 83.♔f1 ♔e5 84.♔g1 ♔f6 85.♘e4+ ♔g6 86.♔f2 ♗xg4 87.♘d2 ♗e6 88.♔xf3 ♔f5 89.a4 ♗d5+ 90.♔f2 ♔g4 91.♘f1 ♔g5 92.♘d2 ♔f5 93.♔e2 ♔g4 94.♔f2

[Siyah şahın hiçbir giriş şansı yok ve konum berabere! Karyakin için kabus gibi bir açılıştan sonra harika bir sonuç daha. Üst üste iki partide çok zor ve hatta kayıp pozisyonlara düşmesine rağmen yarım puanı kurtarması Rus satranççının ne kadar iyi bir savunmacı olduğunu gösteriyor. Carlsen içinse kazanca bu kadar yakınken bir kez daha yarım puanı vermesi kendisinin de söylediği gibi moral bozucu. Karyakin'in daha iyi bir açılış hazırlığı sonrası üstünlüğe sahip olacağı bir oyunu henüz daha test edemedik ama Carlsen bile herhalde bu iki oyunda Rus satranççının gösterdiği direnci gösteremeyebilirdi. Yine de adayın bir an önce kayıp konumlara düşmeden oynamayı başarması gerekiyor, çünkü her partide böyle yarım puanı kurtaramayabilir. Bakalım boş günün ardından oynanacak oyunlar neler gösterecek? Ama kesin olan tek bir şey var o da yine büyük ve gergin bir mücadelenin bizi beklediği.]

½-½